

Motivy žen k mateřství v 21. století – vliv moderní společnosti

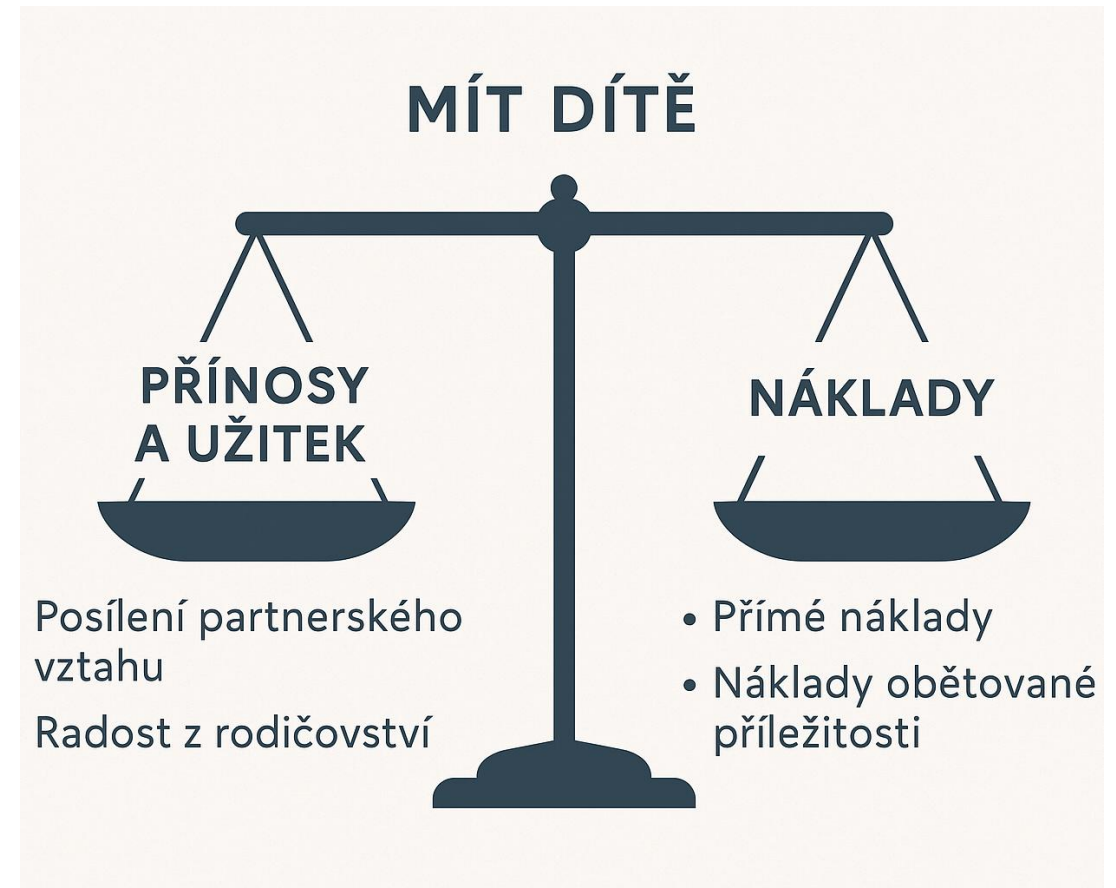
Ing. Bc. Jiří Rotschedl, Ph.D.
Katedra ekonomie a Katedra hospodářské a sociální politiky

Pohled ekonomů

G. Becker (1960)

- preference (užitek)
- náklady a obětované náklady

Děti považuje za ekonomický statek

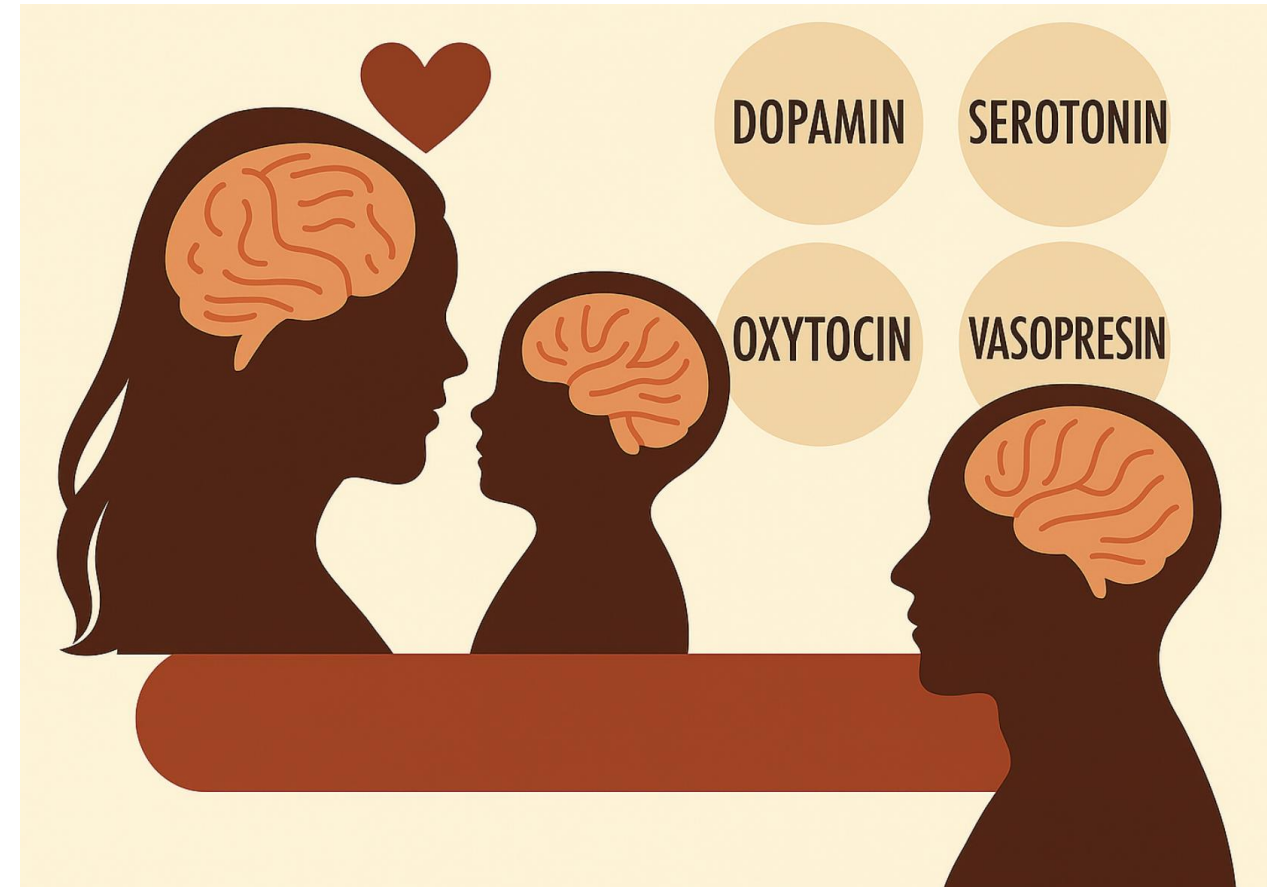

Pohled neuroekonoma

Láska představuje mix hormonů

Klíčové hormony:

- **Dopamin**
- **Oxytocin**

Vliv sociálních sítí a hormonů na vztahy

- **Digitální svět** posiluje **dopaminergní aktivity**, které **zvyšují sobecké tendence** a **oslabují oxytocin**.
- Výsledkem je **nižší ochota k trvalým vztahům**.
- „Levný dopamin“ (Spitzer, 2021) → preferování okamžité odměny nad dlouhodobou investicí – např. do vztahů a dětí.
- Studie ukazují **zmenšování oblastí mozku** odpovědných za **sociální interakce** u častých uživatelů sítí (Pea et al., 2012; Spitzer, 2021)

Ekonomická svoboda a nezávislost žen

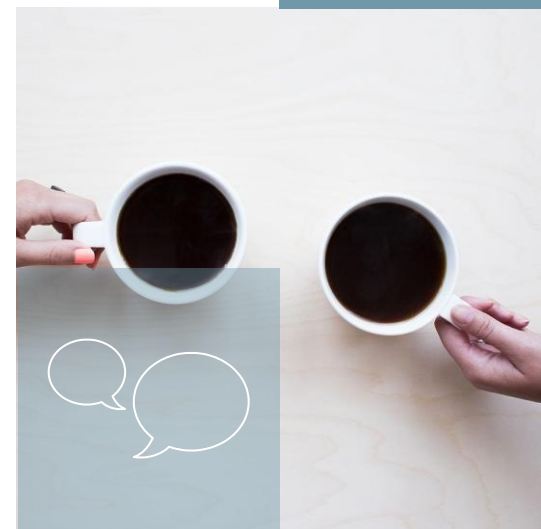
Negativně působí:

- Emancipace a ekonomická nezávislost žen vedou k oddálení či odmítání mateřství.
- Snahy srovnat odměňování mezi ženami a muži mohou vést ke snížení sňatečnosti (Autor et al., 2019) a plodnosti (Munnell et al., 2019).
 - Vede k nižšímu počtu dětí (k ukončené plodnosti)
 - Vede k neuzavírání sňatků – **“ženy již nepotřebují muže”**
- Vysoký podíl žen na trhu práce → nižší míra plodnosti (Guirguis et al., 2024)

Pozitivně působí:

- **Ekonomická svoboda** pozitivně ovlivňuje dosažení plánované plodnosti díky možnosti volby práce slučitelné s rodinou (Piano & Stone, 2024).
- Vliv **svobodného pracovního trhu** = nižší náklady obětovaných příležitostí.

Závěry vlastního výzkumu

Výsledky – motivy žen, proč děti nechtějí?

- Nejčastější motivy:
 - Ekonomické důvody (nedostatek financí)
 - Obavy o planetu (ekologický motiv)
 - Zdravotní důvody
 - Nedostatečná podpora státu
- Silný vztah mezi **věkem** a **motivací**: mladší ženy více uváděly ekonomické důvody

Výstup: K podpoře plodnosti je nutné posílit ekonomickou stabilitu a dostupnost bydlení pro mladé rodiny.

Výsledky – motivy pro mateřství

- Respondentky, které děti chtějí:
 - Stabilní partnerský vztah
 - Naplnění života
 - Zajištěné zázemí (bydlení)
- Motiv „naplnění života“ má výrazný význam i u žen s jedním dítětem.
- Faktor „partnerského zajištění“ výrazněji rezonuje u žen s jedním dítětem než u žen se dvěma

Výstup: Nejen materiální, ale i emoční a vztahová stabilita je pro mateřství klíčová.

Shrnutí

Hlavní zjištění:

- **Online svět** mění hormonální a sociální prostředí, ve kterém (nejen) ženy činí rozhodnutí o mateřství.
- **Flexibilita trhu práce** a dostupnost kompatibilních pracovních míst zvyšují šance na naplnění plánované plodnosti.
- **Ekonomické a ekologické obavy** dominují jako motivy proti vyššímu počtu dětí.

Doporučení pro politiku:

- Podpora stabilního bydlení
- Podpora rodičovství i při částečných úvazcích
- Zohlednění hormonálně-sociálních dopadů technologií v populační politice

Děkuji za pozornost

Ing. Bc. Jiří Rotschedl, Ph.D.
jiri@rotschedl.com